

□ Czas czytania: 7 min.

22 czerwca 2023 r. Ojciec Święty Franciszek przyjął na audiencji kardynała Marcello Semeraro, prefekta Dykasterii ds. Świętych, podczas której Papież upoważnił Dykasterię do promulgowania dekretu o heroicznosci cnót Sługi Bożego Antônio de Almeidy Lustosa, z Towarzystwa Salezjańskiego św. Jana Bosko, arcybiskupa Fortalezy; ur. 11 lutego 1886 r. w São João del Rei (Brazylia) i zm. 14 sierpnia 1974 r. w Carpina (Brazylia).

Życie w świetle Niepokalanej

Antônio de Almeida Lustosa urodził się w mieście São João del Rei, w stanie Minas Gerais (Brazylia), 11 lutego 1886 r., w rocznicę pierwszego objawienia Niepokalanej w Lourdes, co głęboko go naznaczyło, dając mu synowskie nabożeństwo do Matki Bożej, tak bardzo, że został określony, już jako kapłan, jako poeta Maryi Dziewicy. Od swoich rodziców, João Baptisty Pimentela Lustosa i Delphiny Eugenii de Almeida Magalhães, przykładnych chrześcijan, otrzymał dobrą formację chrześcijańską i ludzką. Inteligentny chłopiec o dobrym i hojnym usposobieniu, syn sędziego, już w młodym wieku wykazywał widoczne oznaki powołania kapłańskiego. Dlatego w wieku szesnastu lat wstąpił do Kolegium Salezjańskiego w Cachoeira do Campo, w stanie Minas Gerais, a trzy lata później był w Lorena jako nowicjusz i asystent swoich towarzyszy. Po złożeniu pierwszej profesji zakonnej w 1906 r. został także nauczycielem filozofii, studiując jednocześnie teologię.

Profesję wieczystą złożył trzy lata później, a 28 stycznia 1912 r. przyjął święcenia kapłańskie.

Po wielu zadaniach w swoim zgromadzeniu zakonnym, w 1916 r. został dyrektorem i mistrzem nowicjuszy w Lavrinhas, w Colégio São Manoel, do którego zostali przeniesieni ci z Lorena, których był mistrzem rok wcześniej. W ciągu pięciu lat, które tam spędził, młody Lustosa wyraził to, co najlepsze zarówno jako kapłan, jak i salezjanin, pozostawiając, według tych, którzy go znali, niezatarte ślady.

Posługa biskupia

Po pełnieniu funkcji dyrektora gimnazjum Maryi Wspomożycielki w Bagé i mianowaniu go wikariuszem sąsiedniej parafii, został konsekrowany na biskupa Uberaby 11 lutego 1925 r., w dniu, który wybrał, aby upamiętnić obecność Matki Bożej w swoim życiu.

W 1928 r. został przeniesiony do Corumbá w stanie Mato Grosso, a w 1931 r. awansował na arcybiskupa Belém do Pará, gdzie pozostał przez 10 lat. 5 listopada 1941 r. objął urząd arcybiskupa Fortalezy, stolicy stanu Ceará. Wraz z niezwykle dużą liczbą inicjatyw i działań o charakterze społecznym i charytatywnym, stworzył ponad 30 nowych parafii, 45 szkół dla potrzebujących, 14 ośrodków zdrowia na obrzeżach Fortalezy, Szkołę Opieki Społecznej, szpitale św. Józefa i Proboszcza z Ars – wymieniając tylko kilka najważniejszych dzieł przypisywanych jego posłudze.

Monsignore Lustosa wstępuje do archidiecezji Belém do Pará (15.12.1931)

Jego działalność duszpasterska jest szczególnie widoczna w dziedzinie katechezy, edukacji, wizyt duszpasterskich, wzrostu powołań, wzmocnienia akcji katolickiej, poprawy warunków życia najbiedniejszych, obrony praw pracowniczych, odnowy duchowieństwa, zakładania nowych zakonów w stanie Ceará, nie wspominając o jego bogatej i owocnej działalności jako poety i pisarza. Jeszcze przed Soborem Watykańskim II abp. Antônio określił katechezę jako główny

cel swojej działalności duszpasterskiej. W tym celu założył dwa zgromadzenia zakonne: Instytut Księży Współpracowników i Zgromadzenie Sióstr Józefitek. Dziś józefinki są rozsiane po całej północno-wschodniej Brazylii, a także w diecezji Rio Branco w Acre.

Gdziekolwiek się udał i gdziekolwiek pracował, jego imię i pamięć były wspominane z szacunkiem i czcią, jako człowieka Bożego, prawdziwego wzoru cnoty i świętości. Jedenaście lat później zrezygnował z posługi, z powodu przejścia na emeryturę i przeniósł się do domu salezjańskiego w Carpina, przykuty do wózka inwalidzkiego z powodu okropnego upadku, który spowodował złamanie kości udowej, zmarł 14 sierpnia 1974 r., pokazując, nawet podczas choroby i cierpienia, wzorową postawę pełnej i bezwarunkowej akceptacji woli Bożej.

Jego ciało zostało przewiezione do Fortalezy, gdzie odbył się pogrzeb z udziałem niezliczonej liczby wiernych oraz władz kościelnych i cywilnych, którzy oddali mu ostatni hołd. Jego pogrzeb stał się pod każdym względem wyrazem szacunku dla życia, jakie prowadził Sługa Boży abp. Lustosa, życia całkowicie oddanego Bogu i dobru bliźniego.

Oddany woli Bożej

Cnotliwy, ascetyczny biskup, odznaczający się posłuszeństwem i silnym pragnieniem, aby zawsze i we wszystkim wypełniać wolę Ojca, abp. Lustosa wymagał od siebie całkowitego oddania się sprawie Boga i bliźniego.

Jego wielką troską było sprostanie oczekiwaniom Boga i Kościoła w pełnieniu posługi biskupiej.

Podróżował po różnych regionach Brazylii, z północy na południe, zawsze niosąc ze sobą dary, które Boża Opatrzność dla niego zarezerwowała.

W tej owocnej działalności pozostawił po sobie znaczące dziedzictwo, nie tylko ze względu na dzieła materialne, których dokonał, ale przede wszystkim ze względu na pamięć o jego świetlanej i ewangelizacyjnej obecności.

Człowiek skromny i prosty, stroniący od wszelkiej ostentacji i zabiegania o publiczne uznanie dla swoich działań duszpasterskich w służbie Kościołowi i społeczeństwu, w którym był osadzony, obdarzony był niezwykłą charyzmą, nieustraszoną wytrwałością oraz bogatą i owocną wizją religijną i społeczną.

Starał się podnosić ludzi z regionów, w których posługiwał, z niepewnych i ubogich warunków, w jakich się znajdowali. Im większe wyzwanie, tym większe jego poświęcenie w poszukiwaniu alternatyw, które przynajmniej zminimalizowałyby cierpienie tych, z którymi się zetknął.

Monsignore Lustosa błogosławi kamień węgielny pod budowę szkoły rolniczej (09.02.1932)

Starał się proponować i tworzyć możliwości dla najbardziej pokrzywdzonych ludzi, aby mogli opiekować się swoimi rodzinami, pracował nad zapewnieniem im religijnego i kulturowego zaplecza, aby uwolnić ich od analfabetyzmu i zapewnić im narzędzia do znalezienia miejsca w społeczeństwie.

Pasterz o wielkim sercu

Przez 22 lata w regionie Ceará abp. Lustosa pokazał całą siłę swojej pracy na polu kulturalnym, religijnym i społecznym, przewidując i realizując dzieła, które później zostały przyjęte przez władze rządowe, zarówno na szczeblu stanowym, jak i miejskim.

Uświadamiał klasom pracującym ich wartość i znaczenie, przyjmując tych, którzy znajdowali się na marginesie społeczeństwa, w tym samotne matki, pomoc domową, osierocone i porzucone dzieci, bezdomnych, potrzebujących mieszkania, analfabetów, chorych, wywyższając prawa i obowiązki każdej osoby oraz przywracając i/lub uznając ich godność.

Oddał się całkowicie na służbę Bogu i ludzkości, wiernie odpowiadając na Boże natchnienie, które kierowało jego krokami i działaniami w kierunku społeczeństwa bliższego sprawiedliwości, wspieranego przez doktrynę społeczną Kościoła – *sub umbra alarum tuarum*.

Promieniował świętością na wszystkich, którzy mieli przywilej go poznać i żyć z nim i nadal rozprzestrzenia swój blask na wszystkich, którzy mają mniej lub bardziej bezpośredni kontakt z jego postacią i dziełami.

Swoją zasłużoną działalnością duszpasterską prowadził nie tylko dusze, ale także serca, w harmonijnym działaniu, które doprowadziło do prawdziwie chrześcijańskiego uduchowienia ogromnej trzody, której był Pasterzem.

Jego posługa duchowego przewodnictwa była uważana i uznawana wtedy, a jeszcze bardziej dzisiaj, za dzieło budowania społecznej harmonii i ofiarowania duchowego balsamu w trudnych sytuacjach konfliktowych. Jego osobiste działanie dokonało cudu „rozbrojenia” serc, wykraczając poza granice dogmatycznego, liturgicznego i teologicznego kaznodziejstwa, z powodzeniem zaszczepiając w ludziach wzmożony zmysł religijny i dając im większą i/lub nową świadomość prawa do wolności i sprawiedliwości.

Dzieło Arcybiskupa Lustosy, które wywyższa duszę ludową, uszlachetnia poczucie wiary, szerzy poczucie ludzkiej solidarności i cnoty braterstwa, przekracza granice geograficzne i umacnia się na arenie międzynarodowej.

Bogata osobowość

Monsignore Lustosa przyjmuje wizytę Przełożonego Generalnego, don Luigi Ricceri w Carpina (27.06.1970)

Osobowość wybitnego arcybiskupa Antônia de Almeida Lustosa jest wielopoziomowa, zrodzona w bardzo młodym wieku i utrwalona przez całe jego ziemskie życie, zawsze kierując się wspólnym dobrem oraz obroną i promowaniem chrześcijańskich zasad i wartości.

Abp. Antônio pozostawił po sobie ślad duchowości, zarówno poprzez publikowane książki, jak i pracę katechetyczną, którą prowadził w najbardziej odległych i niedostępnych regionach.

Cechą charakterystyczną jego bogatej duchowości był niezwykle duch modlitwy, który był w nim głęboko zakorzeniony i nigdy się z nim nie obnosił. Był człowiekiem, który narzucał sobie umartwienia, wyrzeczenia i posty.

Innym szlachetnym poświęceniem jego ducha był jego zapal literacki, a jego praca

piśmiennicza była ogromna, od listów duszpasterskich po artykuły w gazetach i czasopismach oraz liczne prace, opublikowane i niepublikowane, o charakterze historycznym, folklorystycznym, religijnym, geograficznym, kulturowym, antropologicznym, duchowym i ascetycznym.

Był, podobnie jak ksiądz Bosko, płodnym pisarzem w różnych dziedzinach, w teologii, filozofii, duchowości, hagiografii, literaturze, geologii, botanice.

Jego dzieła literackie ukazują jego głęboką duchowość i stopień jego społecznej troski o ewangelizację swojej trzody. Swym piórem niósł Ewangelię wszystkim.

Abp. Antônio de Almeida Lustosa jest wiernym przykładem w pełni zrealizowanego powołania. Udowodnił to w swojej długiej działalności duszpasterskiej w diecezjach, którym przewodził i którymi kierował z rękami mistrza duchowego.

Był wzorowym biskupem swoich czasów, charakteryzującym się niezłomną gorliwością i stanowczością umysłu.

Prawdziwy mąż Boży, zawsze troszczył się o dobro ludzi, dlatego nazywano go „ojcem i przyjacielem ubogich”.

Abp. Lustosa starał się być wierny założycielowi Zgromadzenia Salezjańskiego – św. Janowi Bosko – podążając jego śladami, przyjmując jego przykłady, realizując w ten sposób charyzmat salezjański w Brazylii, do tego stopnia, że został uznany za „biskupa sprawiedliwości społecznej”.

Następujące słowa, wypowiedziane w hołdzie Słudze Bożemu w 19. rocznicę jego śmierci przez ówczesnego Postulatora Generalnego, ks. Pasquale Liberatore, wymownie i skutecznie podsumowują wagę oraz znaczenie jego przesłania w Kościele i społeczeństwie jego czasów, a także jego aktualność: *Był wielkim ascetą (nawet z wyglądu zewnętrznego: o jego osobie fizycznej mówiono „skorupa samolotu”), ale z nieugiętą wolą, która tłumaczyła ogień, który w nim płonął. Dzięki swojej wewnętrznej fizjonomii był w stanie wykonać wyjątkową pracę, której ślady pozostały w najróżniejszych dziedzinach: namiętny poszukiwacz prawdy, poważny uczony, pisarz i poeta, twórca wielu dzieł: małego seminarium Proboszcza z Ars, Instytutu Kardynała Fringsa, szpitala św. Józefa, sanktuarium Matki Bożej Fatimskiej, stacji radiowej Assunção Cearense, Domu Dzieciątka Jezus, szkół ludowych, kół robotniczych itd. a przede wszystkim – był założycielem zgromadzenia zakonnego. Wielki i prosty zarazem, wiedział, jak sprawić, by liczne zobowiązania biskupa współistniały z katechezą dla dzieci albo – jak to było w ostatnich latach życia – nauka łaciny ze skromną kolekcją znaczków. Gorliwy duszpasterz, kochał swój lud, nigdy nie opuścił swojej trzody, czuł pilną potrzebę powołań i wypełniał nimi swoje seminaria.*

W sercu zawsze pozostawał salezjaninem. Mówiono o nim „wieczny salezjanin”. Już jako „mistrz nowicjatu”, gdy tylko został wyświęcony na kapłana, pozostał

formatorem dusz w stylu salezjańskim przez całe życie.

Asceta, powiedziałam na początku. W rzeczywistości uosabiał motto pozostawione nam przez księdza Bosko: praca i wstrzeźliwość.

Tajemnica jego świętości tkwi w tym, że brzydził się wszelkimi formami przeciętności. Był sportowcem ducha – być może dlatego lubimy go wspominać „zawsze na nogach” (mimo że w późniejszych latach był przybity do wózka inwalidzkiego). Zawsze na nogach! Nawet dzisiaj. Jak ktoś, kto wciąż udziela lekcji. Najtrudniejszej i najbardziej wymagającej lekcji: lekcji świętości.

Cristiana Marinelli

Salezjański Postulacja Generalna